

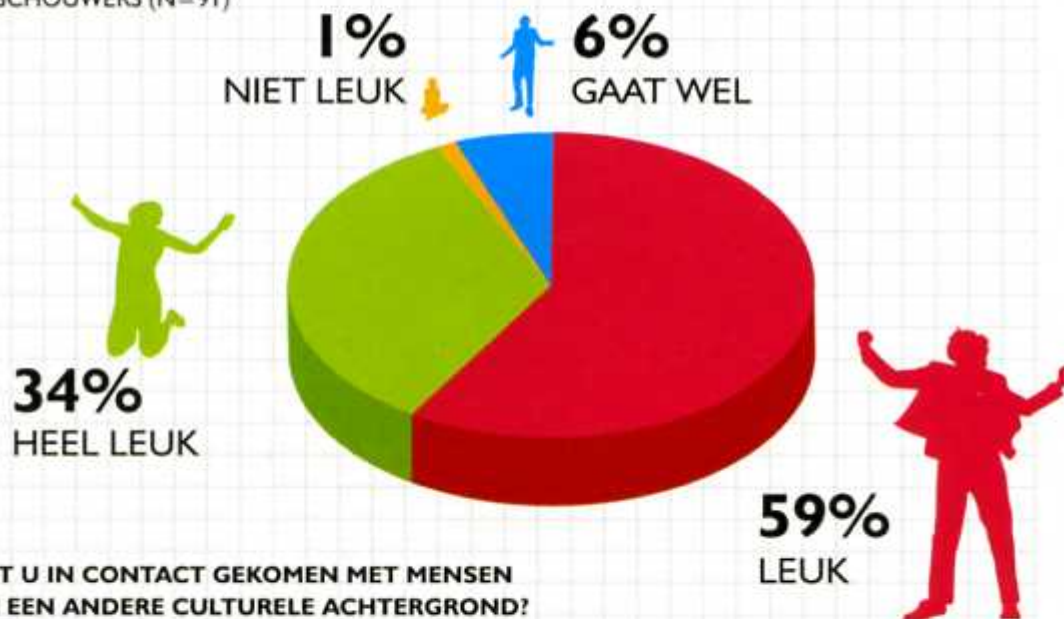
GEMETEN!

Er is weinig bekend over de effecten van artistieke interventies gericht op het bevorderen van sociale contacten tussen autochtonen en allochtonen. Kunstenaars&CO vroeg daarom aan TNO Kwaliteit van Leven om de effecten van Jalan Jalan te meten.

De belangrijkste uitkomsten: hoewel de meeste deelnemers en bezoekers weinig nieuwe mensen hebben leren kennen, vinden ze hun buurt leuker en vinden ze Jalan Jalan een goede manier om met buurtbewoners in contact te komen.

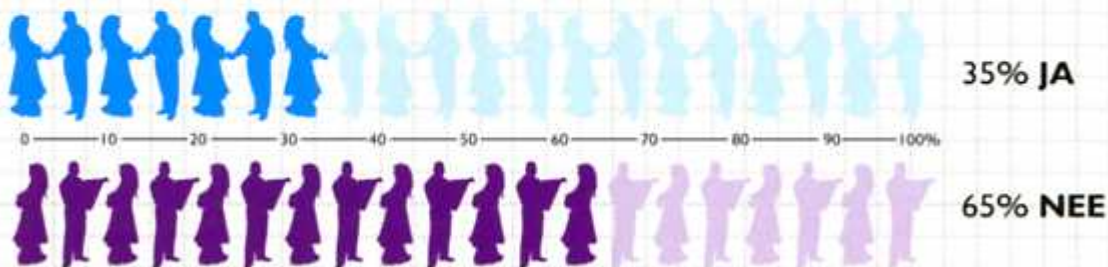
MENING TOESCHOUWERS OVER HET FESTIVAL

TOESCHOUWERS (N=91)

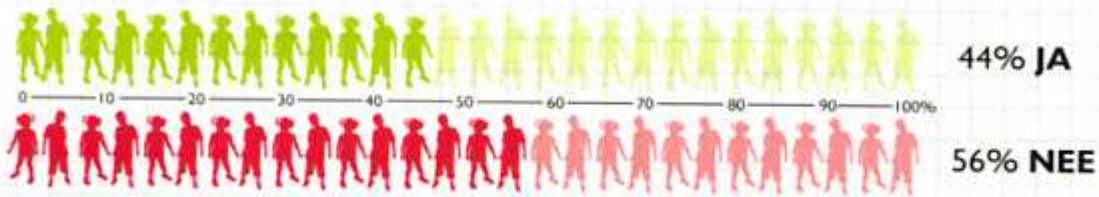
BENT U IN CONTACT GEKOMEN MET MENSEN VAN EEN ANDERE CULTURELE ACHTERGROND?

TOESCHOUWERS (N=91)

HEB JE DOOR JALAN JALAN NIEUWE MENSEN LEREN KENNEN IN JE BUURT?

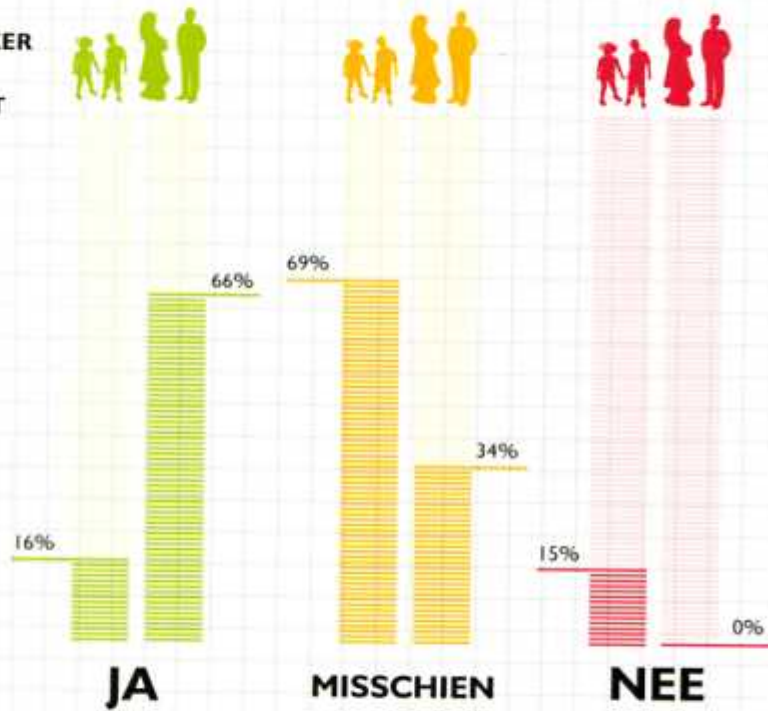
KINDEREN (N=133)

VERWACHT U DAT U VAKER CONTACT ZULT HEBBEN MET MENSEN DIE U HEBT LEREN KENNEN?

KINDEREN (N=62)

TOESCHOUWERS (N=35)

IS HET FESTIVAL EEN GOEDE MANIER OM MEER IN CONTACT TE KOMEN MET MENSEN IN DE BUURT, MET VERSCHILLENDE CULTURELE ACHTERGRONDEN?

TOESCHOUWERS (N=82)

MEER DURVEN IN EEN LEUKE BUURT

Jalan Jalan is goed gevallen in de Indische Buurt. 93% van de bezoekers van het Jalan Jalan Festival geeft aan het (heel) leuk te vinden. Dat een kwart van de kinderen die aan de workshops meededen nieuwe dingen heeft geleerd, en dat een op de zes ook meer durft, lijkt alles te maken te hebben met dingen als: op een podium staan, kunnen improviseren en een prijs winnen met iets wat je zelf hebt gemaakt. De drie hoofdvragen van het onderzoek leverden de volgende antwoorden op:

Zorgde Jalan Jalan voor meer sociale cohesie in de Indische Buurt?

Daar lijkt het wel op, en er is, zeker bij de kinderen, ook behoefte aan: 74% van de kinderen wil meer omgaan met mensen in de buurt. Na afloop van Jalan Jalan vindt

44% van de kinderen hun buurt leuker; vindt 76% van de kinderen Jalan Jalan een leuke manier om met andere mensen in de buurt om te gaan; heeft 25% andere mensen leren kennen.

Zijn er door Jalan Jalan (nieuwe) interetnische contacten ontstaan?

Voor slechts 5% van de bezoekers was 'kennismaken met mensen van een andere culturele achtergrond' de reden om naar het Jalan Jalan Festival te gaan. Opvallend is dat van degenen die wel nieuwe contacten hebben opgedaan de meesten verwachten dat zij nu vaker contact zullen hebben met de mensen die zij hebben leren kennen. 90% van de bezoekers vindt het Jalan Jalan Festival een goede manier om meer in contact te komen met mensen in de buurt, met een andere culturele achtergrond. Door Jalan Jalan heeft 44% van de kinderen nieuwe mensen in de buurt leren kennen; 35% van de bezoekers van het Jalan Jalan Festival heeft contact gelegd met mensen met een andere culturele achtergrond; tweederde van de bezoekers die nieuwe mensen hebben leren kennen, verwacht die vaker te zullen zien.

Is het belangrijk om door te gaan met Jalan Jalan?

Het is niet vanzelfsprekend dat nieuwe contacten stand houden. Meer dan de helft van de deelnemers en de bezoekers vindt activiteiten zoals Jalan Jalan noodzakelijk als aanleiding om elkaar te blijven ontmoeten. Daar willen ze zelf ook best een rol in spelen; de meeste toeschouwers (70%) willen de

volgende keer zelf actief meedoen. Vrijwel alle kinderen die de vragenlijst hebben ingevuld, vulden ook ideeën daarvoor in: theater/toneel, dansen, zingen, een optocht, een feest.

VAN MAROKKO TOT PAKISTAN

De diversiteit van de Indische Buurt is terug te zien in de herkomst van de deelnemende kinderen en de bezoekers. De meeste ondervraagde kinderen zijn geboren in Nederland of Marokko. Iets meer dan de helft van de bezoekers is geboren in Nederland. De toeschouwers die niet in Nederland zijn geboren komen uit Marokko, Suriname of Turkije. Andere nationaliteiten zijn: Australië, Bosnië, Brazilië, Kroatië, Duitsland, Equador, Egypte, Georgië, Guinea, India, Irak, Israël, Nederlandse Antillen en Pakistan.

EEN METING EN EEN ENQUETE

Om budgettaire redenen kozen TNO en Kunstenaars&CO voor een schriftelijke 'retrospectieve meting' bij de kinderen die meededen aan de workshops en het scholentraject, en een mondelinge enquête onder de bezoekers aan het Jalan Jalan Festival op 13 september. In totaal zijn er 225 mensen ondervraagd: 134 kinderen en 91 bezoekers. Het volledige onderzoek is op te vragen bij Kunstenaars&CO, info@kunstenaarsenco.nl

EEN BIJZONDER ONDERZOEK

Peter Brouwer, onderzoeker/adviseur bij TNO Kwaliteit van Leven, doet veel onderzoek naar maatschappelijk rendement en (maatschappelijke) effecten van beleid. "Dit onderzoek verschilt vooral in de beoogde effecten die we onderzocht hebben: (interretische) ontmoetingen. Mijn andere onderzoek richt zich vaak op beleidsmatige doelen als het vergroten van de arbeidsparticipatie of maatschappelijke participatie. Ook het onderzoek naar de effecten van community art projecten is nog redelijk nieuw. Ik vond het vooral leuk om een onderzoek

te doen waarin kunstenaars en kinderen een belangrijke rol spelen. Dit zijn doelgroepen die ik in mijn andere onderzoeken niet vaak tegenkom. We hebben bijvoorbeeld speciale vragenlijsten voor kinderen ontwikkeld. Het meest verrassende resultaat vond ik het grote aantal kinderen dat aangeeft hun buurt leuker zijn te gaan vinden door Jalan Jalan. Ook was ik verrast door de positieve verwachtingen

Wat is de financiële waarde van de toename van iemands zelfvertrouwen?

De visie van TNO op het meten van maatschappelijk rendement

In onze visie gaat maatschappelijk rendement om meer dan kosten en financiële opbrengsten. Juist de niet-financiële effecten spelen een cruciale rol. Hiertoe stellen wij altijd eerst vast welke personen en partijen effecten ondervinden. Vervolgens bepalen we hoe deze effecten geoperationaliseerd kunnen worden. Dan verzamelen we de gegevens waarmee we kwantitatieve analyses kunnen uitvoeren. In het onderzoek voor Kunstenaars&CO onderzochten wij de effecten voor de deelnemers aan de activiteiten van Jalan Jalan en de bezoekers van het Jalan Jalan Festival. Het belangrijkste effect dat beoogd werd met het project was het ontstaan van nieuwe (interretische) contacten. Ons onderzoek geeft een antwoord op de vraag in hoeverre deze effecten bereikt zijn, en geeft een indicatie van het belang van de activiteiten van Jalan Jalan daarbij.

Rondom community art projecten bestaat nog geen sterke traditie van het uitvoeren van onderzoek naar het maatschappelijk rendement. Kunstenaars&CO wil hier nu en in de toekomst wel meer aandacht aan besteden. Het huidige onderzoek was een effectmeting op basis van een retrospectieve meting. Om nog hardere uitspraken te doen over het bereiken van effecten en de rol van kunstactiviteiten hierin, kan in volgend onderzoek een uitgebreidere onderzoeks aanpak gekozen worden, waarbij met een voor- en een nameting en een controlegroep wordt gewerkt. In de toekomst kan ook de stap naar het meten van maatschappelijk rendement gemaakt worden. Dan worden de gerealiseerde effecten ook afgezet tegen de investeringen die gedaan zijn. De crux van het verkrijgen van inzicht in maatschappelijk rendement blijft echter de operationalisering van effecten. Daarbinnen zijn verschillende accenten aan te brengen. De effecten kunnen uitgedrukt worden in financiële termen, maar ook op andere schalen. Als naar het rendement gekeken wordt, is het wenselijk om effecten zo veel mogelijk in geld uit te drukken. De SROI-methode (Social Return on Investment), legt bijvoorbeeld een sterke nadruk op het moneteriseren van effecten, zodat de opbrengsten direct tegen de investeringen afgezet kunnen worden en in één percentage uitgedrukt kunnen worden. Belangrijk hierbij echter is het realisme en de acceptatie van de aannamen die noodzakelijk zijn om effecten in geld uit te drukken. Wat is bijvoorbeeld de financiële waarde van een toename van iemands zelfvertrouwen? Wanneer effecten niet goed in geld uit te drukken zijn, worden deze in rendementsberekeningen ook wel als pro memoria post opgenomen. Ze verdwijnen hierdoor mogelijk naar de achtergrond, terwijl het juist relevante effecten zijn als het gaat om maatschappelijk rendement. TNO zet zich in voor de ontwikkeling van methoden en instrumenten om ook niet-financiële effecten op een goede manier meetbaar en inzichtelijk te maken. Alleen op deze manier wordt recht gedaan aan de verschillende effecten van een project of activiteit.